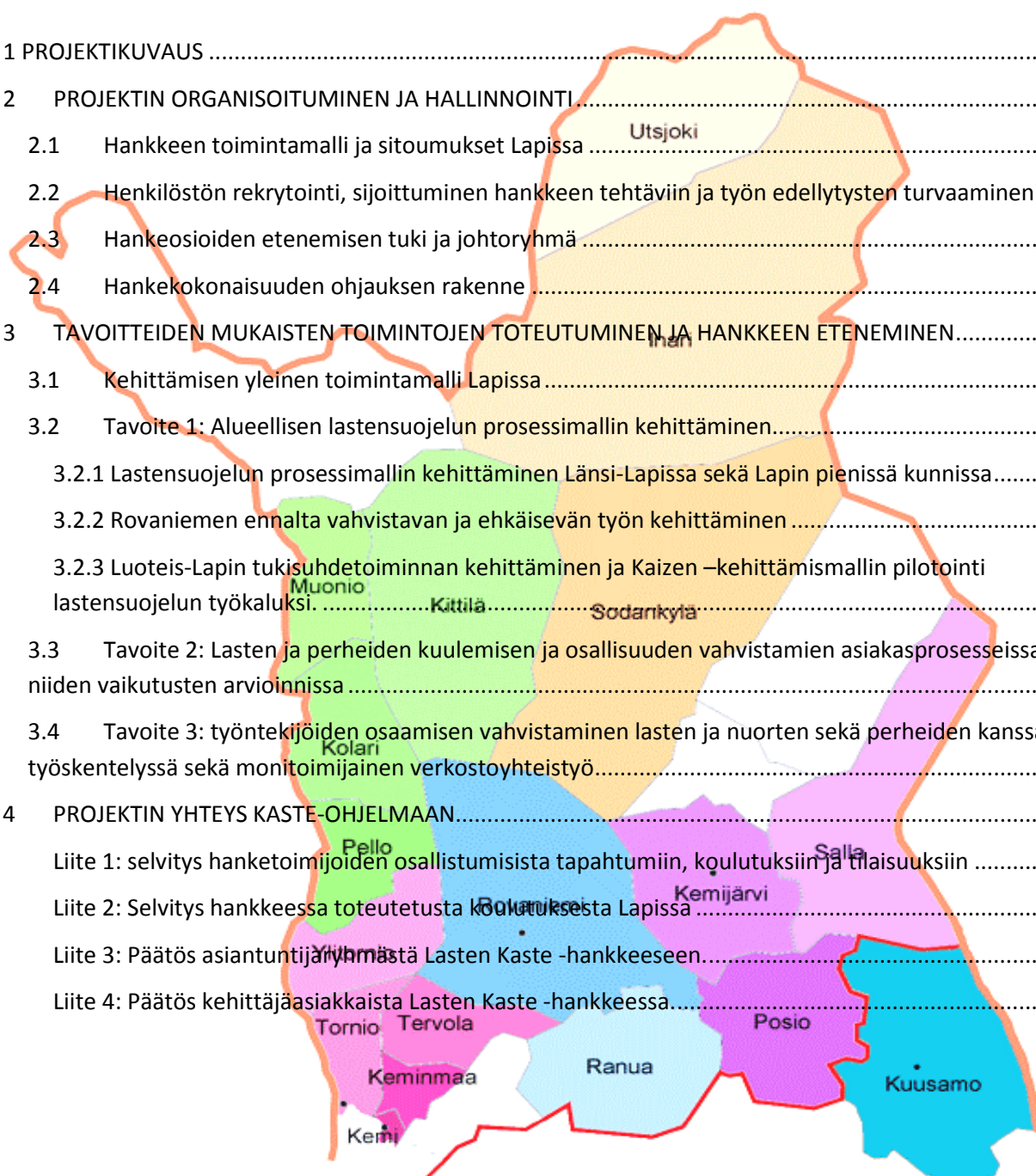

POHJOIS-SUOMEN LASTEN KASTE -HANKE/Lapin hankeosio

LOPPURAPORTTI

Kastepäätös STM/3562/2013

1	PROJEKTIKUVAUS	2
2	PROJEKTIN ORGANISOITUMINEN JA HALLINNOINTI.....	3
2.1	Hankkeen toimintamalli ja sitoumukset Lapissa	3
2.2	Henkilöstön rekrytointi, sijoittuminen hankkeen tehtäviin ja työn edellytysten turvaaminen	3
2.3	Hankeosioiden etenemisen tuki ja johtoryhmä	4
2.4	Hankekokonaisuuden ohjauksen rakenne	4
3	TAVOITTEIDEN MUKAISTEN TOIMINTOJEN TOTEUTUMINEN JA HANKKEEN ETENEMINEN.....	6
3.1	Kehittämisen yleinen toimintamalli Lapissa	6
3.2	Tavoite 1: Alueellisen lastensuojelun prosessimallin kehittäminen.....	7
3.2.1	Lastensuojelun prosessimallin kehittäminen Länsi-Lapissa sekä Lapin pienissä kunnissa.....	7
3.2.2	Rovaniemen ennalta vahvistavan ja ehkäisevän työn kehittäminen	9
3.2.3	Luoteis-Lapin tukisuhdetoiminnan kehittäminen ja Kaizen –kehittämismallin pilotointi lastensuojelun työkaluksi.....	10
3.3	Tavoite 2: Lasten ja perheiden kuulemisen ja osallisuuden vahvistamien asiakasprosesseissa ja niiden vaikutusten arvioinnissa	11
3.4	Tavoite 3: työntekijöiden osaamisen vahvistaminen lasten ja nuorten sekä perheiden kanssa työskentelyssä sekä monitoimijainen verkostoyhteistyö.....	12
4	PROJEKTIN YHTEYS KASTE-OHJELMAAN.....	15
	Liite 1: selvitys hanketoimijoiden osallistumisista tapahtumiin, koulutuksiin ja tilaisuuksiin	16
	Liite 2: Selvitys hankkeessa toteutetusta koulutuksesta Lapissa	17
	Liite 3: Päätös asiantuntijaryhmästä Lasten Kaste -hankkeeseen.....	18
	Liite 4: Päätös kehittäjäasiakkaista Lasten Kaste -hankkeessa.....	20

1 PROJEKTIKUVAUS

Pohjois-Suomen Lasten Kaste -kehittämishanke sai 20.1.2014 Sosiaali- ja terveysministeriön Kaste-ohjelman mukaisen kehittämisrahoituksen 1 464 236 euroa ajalle 1.2.2014–29.2.2016 (päätös: STM/3562/2013). Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi haetun muutoksen hankesuunnitelmaan 26.1.2016. Sen mukaan hanke saa jatkaa suunniteltua ja keskeneräistä kehittämistyötä siten, ettei lisärahaa myönnetä ja loppuraportin ja viimeisen maksatushakemuksen tulee olla ministeriössä viimeistään 31.10.2016. Hanketta hallinnoi Oulun Kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut.

Hankkeen hallinnointi on toteutettu hankeoppaan (STM 2012:18) vaihtoehdon 2 mukaisesti. Pohjois-Suomen Lasten Kaste on jaettu koordinaatio-osaan sekä alueellisiin toiminnallisiin osakokonaisuuksiin, joista Lappi on yksi ja joissa on tapahtunut hankkeen varsinainen kehittämistyö. Hankejohtajana toimi Oulun Kaupungin sivistyspalveluista Juhani Jarva

Lapin osakokonaisuuden vastuutahona toimi Kolpeneen Palvelukeskuksen kuntayhtymä ja toteuttajana Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Lapin toimintayksikkö vastuuhenkilönä kehittämisjohtaja Kaisa Kostamo-Pääkkö. Käytännön toiminnasta Lapin alueella vastasi projektikoordinaattori Seija Saalismaa 31.12.2015 asti ja sen jälkeen kehittäjäsosiaalityöntekijä Nina Peronius. Lapin osakokonaisuudesta tuettiin Kuusamon alueen hanketyöntekijää ja tarjottiin hänelle kehittämisen työyhteisö lähinnä videoyhteyksien avulla.

Lapin osakokonaisuuden fokus oli lastensuojelun prosessin eri vaiheet ehkäisevästä lastensuojelusta sijaishuoltoon, lastensuojelun erilaiset kontekstit, perheiden tukemisen menetelmät sekä yhteinen työskentely lapsen edun mukaisesti. Hankesuunnitelman mukaan hankkeella on ollut kolme päätavoitetta: 1) alueellisen lastensuojelun prosessimallin kehittäminen, 2) lasten ja perheiden kuulemisen ja osallisuuden vahvistaminen asiakasprosessissa ja sen vaikutusten arvioinnissa, 3) työntekijöiden osaamisen vahvistaminen lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelyssä sekä monitoimijaisessa verkostotyössä. Lasten Kaste -hankkeen saatua jatkoaikaa 1.3.2015 eteenpäin Lapissa fokusoitiiin työ tulevaisuuteen työstämällä yhteisiä ideoita mm. perhekeskustoimintamallista, tukisuhdetoiminnasta sekä lastensuojelun edunvalvonnasta. Loppukauden painopisteiksi määräytyivät seuraavat:

- laajennetaan alueellinen lastensuojelun prosessimalli perheiden palveluiden kokonaisuuteen, selvitetään alustavasti perhekeskustoimintamallin käytettävyys ja malli eri kokoisissa Lapin kunnissa sekä tehdään kartoitus palveluohjauksen ja -neuvonnan mallista perheiden palveluissa Lapissa
- selvitetään perhehoidon tila Lapin alueella (Lapin sijais- ja tukiperheiden kartoitus)
- tehdään lastensuojelun edunvalvonnan tilanteen kartoitus Lapin alueella
- järjestetään sosiaalihuoltolakikoulutusta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille

2 PROJEKTIN ORGANISOITUMINEN JA HALLINNOINTI

2.1 Hankkeen toimintamalli ja sitoumukset Lapissa

Lapin Lasten Kasteen osakokonaisuudessa mukana oli 17 Lapin kuntaa sekä lisäksi Kolpeneen palvelukeskus. Tiiviimmässä kehittämistyössä olivat mukana Luoteis-Lapin kunnat Pello, Kolari, Kittilä ja Muonio sekä Rovaniemen kaupunki ja Kolpeneen kuntayhtymä. Lout 12 kuntaa olivat mukana yleisessä kehittämisrakenteessa. Neljä kuntaa Lapissa ei lähtenyt tällä kertaa kehittämiseen mukaan (Enontekiö, Savukoski, Pelkosenniemi ja Simo).

Muita yhteistyökumppaneita ovat Lapin sairaanhoitopiirin nuorisopsykiatrian tulosalue ja järjestökumppaneina Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lapin piiri ja SámiSoster ry. Lisäksi hankkeessa tehtiin yhteistyötä perusterveydenhuollon yksiköiden, Lapin yliopiston ja alueiden ammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat olleet luonnollisesti myös kuntien peruspalvelut, kuten varhaiskasvatus, nuorisotyö, etsivä nuorisotyö, koulu- ja opiskelijaoppilashuolto sekä kunnissa toimivat järjestöt sekä poliisi. Lapissa Lasten Kaste -hankkeen toteutuksesta ja kuntaosuuksista on tehty erilliset sopimukset kuntien kanssa.

2.2 Henkilöstön rekrytointi, sijoittuminen hankkeen tehtäviin ja työn edellytysten turvaaminen

Lapissa projektikoordinaattorin ja Luoteis-Lapin kehittäjätyöntekijän työpaikat haettiin avoimella haulla ja täytettiin haastattelujen perusteella. Kolpeneen ja Rovaniemen kaupungin työntekijät rekrytoitiin sisäisen haun kautta. Työsuhteet alkoivat 1.4.2014–1.10.2014 välisenä aikana.

Lapin osakokonaisuudesta vastasi projektikoordinaattori Seija Saalismaa 100 % työajalla. Sote-uudistuksen valmistelussa projektikoordinaattorille laskettiin 20% työpanos elokuusta 2015 alkaen. Työskentely kohdentui Lapin kokonaisuuden perhepalveluihin. 21.10.2015 alkaen sote-työskentelyyn tuli mukaan myös 50% kehittäjäsosiaalityöntekijä Virpi Filppa, jonka työsuhde jatkui kesäkuun 2016 loppuun. Projektikoordinaattori Seija Saalismaa päätti työsuhteen 31.12.2015 ja Lapin Lasten Kasteen vastuutyöntekijänä toimi hankkeen päättymiseen asti Nina Peronius.

Luoteis-Lapin kehittämistehtävät ulottuvat neljän kunnan alueelle (Pello, Kittilä, Muonio ja Kolari). Kehittäjäsosiaalityöntekijänä toimi 31.8.2015 saakka Pekka Ojaniemi. Kehittämistehtävien eteenpäin viemiseksi hän kävi kunnissa säännöllisesti. Kehittäjäsosiaalityöntekijä Nina Peronius jatkoi Ojaniemen työtä 1.11.2015 -30.4.2016, mutta tällöin kehittämistyö linjattiin uudelleen siten, että toiminta ehdittiin toteuttaa loppuun hankeaikana.

Rovaniemen kehittäjätyöntekijänä toimi terveydenhoitaja Teija Karvonen 50 % työajalla ja hän teki hanketyötä pääsääntöisesti Posken tiloissa joka toinen viikko. Karvosen tukitiiminä on toiminut erikseen perustettu Rovaniemen pilotin tukitiimi.

Kolpeneen pilotin kehittäjätyöntekijänä toimii lähihoitaja Elina Ruokanen 50 % työajalla ja hän on toiminut hanketyössä Kolpeneen tiloissa pääsääntöisesti joka toinen viikko. Tukena on toiminut Kolpeneen pilotin tukitiimi. Lastensuojelun edunvalvonnan kartoitusta teki opiskelutehtävään Pilvikki Harju.

Suunnittelijaresurssia on ollut tuntityönä käytettävissä Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen yleissuunnittelijan Maria Martinin työpanosta. Projektikoordinaattori, Rovaniemen ja Kolpeneen osa-aikaiset kehittäjätyöntekijät, sekä Luoteis-Lapin kehittäjäsosiaalityöntekijä ovat toimineet vahvasti yhteistyössä Posken muun toiminnan kanssa projektin verkostoitumisen varmistamiseksi ja osallistuneet mm. Osaamiskeskuspäiviin Lappeenrannassa 2014 ja Tampereella 2015, jossa kokoontuivat erikseen myös lastensuojeluteeman alla olevat Kaste-hankkeet. Projektin hallinnointia on tukenut tuntityönä taloussihteeri Tiina Ylikangas.

2.3 Hankeosoiden etenemisen tuki ja johtoryhmä

Lapin toiminnallisen osakokonaisuuden yhteistyöstä ja projektin yhtenäisestä toteuttamisesta ja raportoinnista on vastannut projektikoordinaattori. Kehittäjätyöntekijöiden hanketavoitteiden mukaisen aluekehittämisen tukena ovat toimineet alueelliset **tukiryhmät**, joiden jäseniksi kutsuttiin kunnista sekä sosiaali- että terveystieteiden työntekijöitä sekä perustasolta että johdosta. Työkokouksiin on osallistunut aina myös projektikoordinaattori. Tukiryhmien sihteerinä ja koollekutsujana on toiminut kehittäjätyöntekijä. Tukiryhmien kokousasiakirjat on julkaistu projektin nettisivulla.

Kehittäjätyöntekijöiden ja kuntayhdyshenkilöiden yhteisenä tukena on toiminut neljä kertaa vuodessa järjestetyt **Lasten Kaste -työkokouspäivät**. Hanketyöntekijöiden tukena on niin ikään ollut kuukausittain kokoontunut hankkeen oma **videoneuvottelupalaveri**. Lisäksi on osallistuttu Posken videoviikkopalaveriin ja muuhun tuki- ja koulutustoimintaan. Tietotekniset yhteydet ovat tukeneet muutoinkin yhteistyön tekemistä kuntien kanssa ja hankkeen sisällä. Toisaalta erityisesti kuntiin kiinnittymisvaiheessa panostettiin myös konkreettisiin tapaamisiin kunnissa. Hankeen alussa projektikoordinaattori teki **kuntakäynnit** jokaiseen hankealueen kuntaan tiedottaen hankkeesta ja tarkentaen **kuntakohtaisia kehittämispilotteja**. Myöhemmin hankkeen edetessä kuntakäyntejä toteutettiin tarpeen mukaan **tukikäynteinä** kuntien kehittäjätiimeille.

2.4 Hankekokonaisuuden ohjauksen rakenne

Hankkeen johtoryhmä on hyväksynyt toimintasuunnitelman, vastannut hankkeen ohjauksesta, seurannasta, väli- ja loppuraporttien käsittelystä ja hyväksymisestä maksatushakemuksineen. **Hankkeen projektinjohtaja**, Juhani Jarva, on vastannut hankekokonaisuudesta, koordinaatiosta

sekä teemakohtaisesta ja teemoja yhdistävästä kehittämistyöstä osakokonaisuuksien kesken. **Koordinaatioryhmä** on muodostunut Pohjoisen alueen Lasten Kasteen projektipäälliköistä ja suunnittelijoista ja se nimettiin **"Oulun projektiryhmäksi"**. Koordinaatioryhmä on kokoontunut kerran kuukaudessa Oulussa (videoyhteysmahdollisuus) ja se on linjannut muun muassa kehittämistoimintaa kokonaisuuksien näkökulmasta. Lapin osakokonaisuudessa ei ole ollut erillistä ohjausryhmää, vaan Posken kehitysjohtaja Kaisa Kostamo-Pääkkö on vienyt Lasten Kaste -hankkeen toimintaa ja tehtäviä tiedoksi Posken ohjausryhmälle, joka kokoontuu 3–4 kertaa vuodessa. Tarpeen mukaan alueellisesti ja kuntakohtaisesti on muodostettu **toiminnallisia projektiryhmiä** kehittämistehtävien työstämiseksi ja eteenpäin viemiseksi. Projektikoordinaattorin tueksi on kokoontunut Rovaniemelle kerran kuukaudessa **"Rovaniemen projektiryhmäksi"** nimetty pienimuotoinen tiimi, jonka ovat muodostaneet kehitysjohtaja Kaisa Kostamo-Pääkkö, kehittämispäällikkö Asta Niskala ja projektikoordinaattori Seija Saalismaa.

Lapin ja Kuusamon hanketyöntekijät ja hankekoordinaattori ovat kokoontuvat kerran kuukaudessa **"Lasten Kaste -projektiryhmän"** video- tai lähitapaamiseen, joka on toiminut kehittämistyön tukena. Lasten Kasteen Lapin osakokonaisuuden työntekijät ovat pyrkineet osallistumaan mahdollisimman paljon myös Posken kerran viikossa pidettyihin tunnin mittaisiin **aamupalaveri**ihin, joissa on käyty läpi ajankohtaiset asiat eri hankkeiden näkökulmasta sekä käytännön asioita.

Posken kerran kuukaudessa tunnin mittaisina pidettyihin **strategiapalaveri**ihin ovat osallistuneet eri hankkeiden projektipäälliköt ja Posken perushenkilökunta. Strategiapalaveriissa on käyty läpi linjauksia ja suunniteltu muun muassa hankkeiden välistä yhteistyötä.

Lapissa jokaiseen kuntaan nimettiin hankkeen alussa asiantuntijaksi **hankeyhdyshenkilö**. Yhdyshenkilön tehtävänä on ollut viedä kuntakohtaista kehittämistehtävää eteenpäin, toimia tiedottajana hankkeen ja oman kunnan toimijoiden välillä sekä toimia myös kuntansa edustajana työstettäessä yhteisiä kehittämistehtäviä eteenpäin.

3 TAVOITTEIDEN MUKAISTEN TOIMINTOJEN TOTEUTUMINEN JA HANKEEN ETENEMINEN

3.1 Kehittämisen yleinen toimintamalli Lapissa

Lasten Kaste -hankkeessa Lapin ja Kuusamon osakokonaisuuden hankekunnissa on ollut monia toimivia ja mallinnettuja työkäytänteitä. Jokaisella kunnalla on omat demografiset, maantieteelliset sekä palvelujärjestelmäperusteiset erityispiirteensä, joiden pohjalta kunnan toimintamalleja ja kehittämistyötä on tehty. Lisäksi jokaisella kunnalla on omat vahvuutensa ja erityispiirteensä tehdä lastensuojelutyötä. Kehittämistyössä on pyritty tunnistamaan ja tunnustamaan kuntien palvelujen erilaiset piirteet sekä niiden hyödyt ja haitat ja on haluttu hyödyntää jo tehty kehittämistyö mahdollisimman hyvin. Valtakunnallisissa linjauksissa korostuu yhä vahvemmin tarve laajaan kokonaisuuteen ja yhdenmukaistuviin palveluprosesseihin tasa-arvoisemman palvelujärjestelmän takaamiseksi. Tämän vuoksi muodostui hankkeen laajimmaksi kehittämistehtäväksi yhteisen alueellisen lastensuojeluprosessimallin luominen.

Alueen hankesuunnitelmassa ja edelleen tarkennetussa hankesuunnitelmassa oli kolme yhteistä kehittämistehtävää. Lisäksi kunnat valitsivat lastensuojeluprosessin sisältä oman **kuntapilottinsa**, jota työstivät kuntakohtaisesti. Pilotit tuotiin yhteiseen mallinnukseen ja niistä muokattiin yhtenäisen lastensuojelutyön prosessimalli.

Kehittämisen toimintamallit ovat vaihdelleet hieman alueella. Ne kunnat ja alueet, joissa on ollut käytettävissä kehittäjätyöntekijäresurssia, ovat työskennelleet intensiivisemmin ja koordinoitummin ja muissa kunnissa kehittämistehtäviä on edistetty tiiviimmin osana arkityötä. Projektikoordinaattori on ollut kaikkien kuntien käytettävissä sekä vastannut myös alueellisten kehittämistehtävien eteenpäin viemisestä. Osissa hankealueen kunnista sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on ollut suuri ja kuntakohtainen kehittämistyö on tämän vuoksi ollut hyvin katkonaista. Kuntia ohjattiin halutessaan perustamaan omia moniammatillisia tukitiimejä kehittämispilottinsa työrunkaseksi. Tällaisia tiimejä perustettiinkin muutamiin kunnista.

Projektin tulosten arviointi liittyy vahvasti kehittämispilottien sisäiseen arviointiin, mutta pitkälle myös Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun tekemään tiedontuotantoon ja tutkimukseen. Pääosa tiedotuksesta on hoidettu kotisivujen kautta, joilla tietoa kehittämisestä on välitetty erityisesti kuntatoimijoille. Lasten Kasteen yhteyteen Lapin yliopistossa perustettiin oma **graduryhmä**, jossa on opinnäytettään valmistellut 12–14 opiskelijaa. Graduryhmä on kokoontunut kuukausittain. Mukana ryhmässä ja tarvittaessa töiden ohjaajinakin ovat toimineet projektikoordinaattori, kehittäjäsosiaalityöntekijä ja Posken kehittäispäällikkö. Ensimmäinen gradu valmistui joulukuussa 2014 ja hankeaikana niitä on valmistunut yhteensä seitsemän. Rovaniemen ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelija on tehnyt opinnäytetyönsä liittyen Rovaniemen pilottiin perhevalmennuksen sisältöön ja toteutukseen 8 eri kunnassa Lapissa. Ammattikorkeakoulusta on valmistunut myös toinen hankkeeseen liittyvä opinnäytetyö, ylemmän

amk-tutkinnon opinnäyte lastensuojelun ja lastenpsykiatrian yhteistyöstä¹. Marras-joulukuussa 2015 valmiista piloteista järjestettiin posterinäyttely Kemissä, Pohjolan-Sanomien talossa.

3.2 Tavoite 1: Alueellisen lastensuojelun prosessimallin kehittäminen

3.2.1 Lastensuojelun prosessimallin kehittäminen Länsi-Lapissa sekä Lapin pienissä kunnissa

Hankkeen alusta asti oli siis selvää, että kunnilla oli suuri halu yhtenäistää tekemäänsä lastensuojelutyötä ja sen käytänteitä. Yhteisen lastensuojelun prosessimallin ohella on kunnissa kehitetty kuntakohtaisia pilotteja, jotka ovat voineet kohdentua mihin tahansa kohtaan lastensuojeluprosessissa, ilmoituksenteosta ja lastensuojelutarpeesta alkaen aina sijais- ja jälkihuoltoon saakka. Muutamat kunnat tiesivät jo kehittämisen käynnistyessä, mikä kohta prosessista tulee olemaan heidän kehittämiskohteensa. Joissakin kunnissa pilotit ovat tarkentuneet myöhemmin ja muutamissa kunnissa on osallistuttu kehittämistyöhön lähinnä osaamisen lisäämisen kautta.

Kemissä ja Torniossa kehitettiin **aikuissoseaalityön ja lastensuojelun yhteistyötä ja nivelvaiheita**, kun siirrytään asiakkuudesta toiseen tai asiakkuus on molemmissa. Molempien kuntien prosessin mallinnukset on toteutettu QPR-ohjelmalla². Työskentely on toteutettu sosiaalityön tiimeissä projektikoordinattorin ohjaamana ja käytännön piirrostyöstä on vastannut suunnittelija Maria Martin. Tornion kehittämistehtävässä on mukana taloudellisen tuen aspekti ja mallinnus valmistui marraskuussa 2015. Kemissä mallinnusprosessi toi esille ennalta arveltua suuremman tarpeen kehittää asiakasprosesseja ja kehittämistyössä esille tulleet tarpeet jalostuvat käytännöksi vasta hankkeen päätyttyä.

Muissa Länsi-Pohjan alueen kunnista Keminmaassa painopisteenä oli **jälkihuoltotyö**. Siellä luotiin työskentelymalli, jossa jälkihuolto toteutetaan perhetyöntekijän ja sosiaalityöntekijän työparityönä. Jälkihuoltotyössä käytettävä kirjallinen materiaali on tuotu osaksi yhteistä mallia. Tervolassa on keskitytty lastensuojelun **dokumentointiin** prosessin eri vaiheissa sekä lastensuojelutyön tuomiseksi kaikkien toimijoiden **yhteiseksi asiaksi**. Tervolan pilotissa on tuotettu myös kirjallinen materiaali yhteistyötä tekevien käyttöön. Ylitorniolla on selkiytetty **koulun ja lastensuojelun yhteistyötä**. Ylitornion pilotti on ollut osa Ylitornion kunnan oppilashuollon suunnitelmaa.

Kolpeneen pilotissa painopiste oli Länsi-Pohjan alue ja sinne rakennettiin neuropsykiatrisesti oireilevan **nuoren kuntoutusprosessin** malli, jossa lastensuojelun, vammaispalvelun, kehitysvammahuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyö on selkeä ja roolitettu. Mallia on työstetty

¹ Kaikki hankkeessa valmistuneet opinnäytteet löytyvät Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kotisivuilta. www.sosiaalikallega.fi

² Kaikki mallinnukset löytyvät Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kotisivuilta www.sosiaalikallega.fi/mallit/.

moniammatillisen työryhmän yhteistyönä ja malli on toteutettu QPR- mallinnusohjelmalla projektikoordinaattorin ja suunnittelijan tuella. Mallinnustyöskentelyllä on pyritty selkiyttämään palvelupolkuja siten, että **kunnissa oleva osaaminen** saadaan jatkossa parhaalla mahdollisella tavalla hyötykäyttöön ja laitosjaksojen pituus saataisiin minimoitua. Lisäksi mallinnuksella on tavoiteltu vanhempien ja perheen **osallisuutta** lapsen kuntoutusprosessissa ja pyritty varmistamaan perheen, lapsen ja nuoren tuen saanti ilman, että perhe tulee lastensuojelun asiakkuuteen. Malli valmistui joulukuussa 2015.

Itä- ja Etelä-Lapissa Kemijärvellä on keskitytty **kokonaisprosessin kehittämiseen** ja Sallassa **lastensuojelutarpeen arvioinnin** selkiyttämiseen. Posiolla perustettiin sosiaalityön tueksi **lastensuojelun moniammatillinen tukiryhmä**, joka oli myös kunnassa yksi tavoite. Ranualla luotiin **päihdeperheen kotikuntoutusmalli**, jossa lapset ja vanhemmat asuvat omassa kodissaan ja päihdekuntoutus tarjotaan kunnan eri toimijoiden yhteistyönä kotiin.

Pohjois- ja Luoteis-Lapin kunnista Sodankylässä on selkiytetty **sosiaalityöntekijän konsultatiivista roolia** ja lastensuojeluilmoituksen tekemiseen liittyviä käytäntöjä sekä kokonaisuudessaan lastensuojelun **alkuvaiheen työskentelyä**. Mallia työstä aktiivinen, erittäin moniammatillinen tiimi ja malli piirrettiin QPR-ohjelmalla³, jossa tukena oli projektikoordinaattorin ja suunnittelijan työpanos. Mallissa kiinnitettiin erityistä huomiota lapsen **seksuaalisen hyväksikäytön ja pahoinpitelyn esiintuloon ja tutkintaan** ja moniammatilliseen työhön teeman ympärillä. Prosessin alatasolle kuvattiin serpevä -prosessin eteneminen. Poliisi oli Sodankylän kehittäjätiimissä yksi aktiivinen toimija. Inarissa on kehitetty **perhehoitoa** useista eri näkökulmista. Utsjoella on painotettu **moniammatillista yhteistyötä** lastensuojeluasioissa. Perhetyön kehittäminen ja selkiyttäminen on ollut kuntakohtaisena kehittämistehtävänä Kuusamon ohella myös Kolarissa. Luoteis-Lapin osalta (Pello, Kittilä, Kolari ja Muonio) tarkentui vasta loppusyksystä 2015 toive, että alueella tulisi kehittää tukisuhdetoimintaa. Tämä toteutettiin tukiperhe- ja –henkilövalmennuksella, joka toteutettiin tammi-helmikuussa 2016. Samalla käynnistettiin koko Lapin laajuinen sosiaalihuoltolain mukaisen **tukisuhdetoiminnan kehittäminen**, jossa tuotettiin yhtenäiset tukitoimijoiden rekrytointi, haastattelu ja sopimusmateriaalit sekä aineistoa valmennukseen sekä tukiperheiden ja –henkilöiden tueksi.

Kuntakohtaisen kehittämistyön ohella panostettiin erityisesti vuonna 2015 yhteiseen tavoitteeseen: yhtenäisen Lapin lastensuojelumallin työstämiseen. Kuntayhdyshenkilöt, arjen työn asiantuntijat, ovat kokoontuneet kerran kuukaudessa videovälitteiseen palaveriin, jossa käydään paitsi ajankohtaiset hankeasiat lävitse, myös työstetty eteenpäin koko lastensuojeluprosessin mallinnusta. Yhteistä työskentelyaikaa mallinnukseen käytettiin noin 60 tuntia. Lakimies Kaisa Post on osallistunut myös mallinnustyöskentelyyn muutamia kertoja. Lakimiehen konsultaatiolla on

³ Kaikki QPR-mallinnukset löytyvät Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kotisivuilta www.sosiaalikallega.fi/mallit/.

haluttu varmistaa mallin juridinen oikeellisuus ja 1.4.2015 tulleen sosiaalihuoltolain tuomien muutosten riittävä huomioiminen mallissa. Mallinnusta ovat kommentoineet myös kehittäjäasiakkaat ja heiltä saatua tietoa ja näkemyksiä on huomioitu mallintamisen eri vaiheessa. Kehittäjäasiakkaiden korostama ”omatyöntekijä” on nostettu mallissa erityisesti esille ja mallia on elävöitetty suorilla nuorten sitaateilla.

3.2.2 Rovaniemen ennalta vahvistavan ja ehkäisevän työn kehittäminen

Rovaniemen pilotin tavoite oli ennalta vahvistavan ja ehkäisevän työn edistäminen lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta ryhmätoiminnan keinoin moniammatillisesti ja näin toteuttaa uuden neuvola-asetuksen suositukset yhtenäisten neuvolapalvelujen saamiseksi koko maassa. Rovaniemellä pilotoitiin **ryhmätoimintaa ensimmäistä lastaan odottaville**.

Rovaniemen kehittämistyö lähti liikkeelle nykytilan kartoituksella valtakunnan, Lapin että Rovaniemen kaupungin tilanteesta. Kartoituksissa etsittiin tietoa viime vuosina kehitetyistä perhevalmennuskäytännöistä, erityisesti kokemuksia moniammatillisesta yhteistoiminnasta, avoimen ja suljetun ryhmätoiminnan eduista ja heikkouksista, ryhmän optimaalisesta koosta sekä ryhmämuotoisen toiminnan jatkuvuudesta ennen ja jälkeen synnytyksen neuvolan pienryhmätoimintana. Kumppanusneuvotteluja käytiin eri lapsiperheiden palvelujen tuottajien kanssa, jotka olivat olleet nykyisin tai aikaisemmin yhteistoiminnassa perhevalmennuksen osalta. Asiakasnäkökulma kehittämistyöhön saatiin tekemällä keväällä 2015 **asiakaskysely** neuvolassa nykyisestä perhevalmennuskokemuksista. Asiakaskyselyn koosteen laati sosiaalityön opiskelija harjoittelujaksollaan Poskessa. Lisäksi perustettiin **asiakaskehittäjätyöryhmä** uudistetun perheryhmämallin sisällön luomiseksi. Asiakaskehittäjätyöryhmän jäseniksi kutsuttiin asiakkaita, joilla oli kokemus sekä käytössä olleesta neuvolan valmennuksesta, että vahvuutta vanhemmuuteen -perheryhmätoiminnasta.

Rovaniemen uudeksi perhevalmennuksen toimintamalliksi luotiin hankkeessa **Perheeksi-ryhmä**, jota pilotoitiin hankeajaksi kaksi kertaa. Ensimmäisen lasta odottaville vanhemmille se on matka odotusajan ja synnytyksen kautta vauvaperheeseen asti aina vauvan 6 kk ikään asti. Perheeksi-ryhmän tavoitteena on vahvistaa tasavertaista vanhemmuutta ja antaa vaihtoehtoisia näkökulmia avartamalla ajatuksia korostamalla keskustelu merkitystä parisuhdetta vahvistavana tekijänä. Ryhmä tarjoaa ikkunan muiden perheiden muutokseen sekä vertaistuen mahdollisuuden ja vahvistaa myös sosiaalisia tukiverkostoja. Ryhmässä tutustuu samalla luontevasti lapsiperheiden palveluihin ja niiden työntekijöihin. Malli muotoiltiin siten, että ennen synnytystä on neljä ja synnytyksen jälkeen viisi ryhmätapaamista. Ryhmissä vieraillee joka kerta joku yhteistyökumppani ja tapaamisen teema sisältöineen ja ajankohta soviteltiin kumppanin erityisosaamisen näkökulmasta sekä huomioitiin mielekäs ajankohta vanhemmuuden sekä lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Kehittäjäasiakasryhmän osaamista hyödynnettiin vahvasti ennen synnytystä toteutuvien ryhmien sisällön muotoilussa. Synnytyksen jälkeen toteutettavien tapaamisten sisällössä hyödynnettiin

MLL:n Vahvuutta vanhemmuuteen -perheryhmätoiminnan sisältöjä ja näkökulmia, joihin lisättiin vauva-arjesta nousevia kokemuksia sekä vauvan kehitysvaiheita tukevia asioita. MLL:n Vahvuutta vanhemmuuteen perheryhmä toimintamallin vaikuttavuutta on tutkittu ja siitä löytyy seurantatutkimusta asiakkaiden kokemista hyödyistä perheryhmään osallistumisesta vuosilta 2010-2014.

Rovaniemen kaupunki on sitoutunut Perheeksi-ryhmän pysyvän käytännön toteuttamiseen. Piloteissa toteutettu malli tulee pääpiirteissään pysymään samana. Mallia on esitelty neuvolahenkilökunnalle ja sen edelleen kehittämiseen on sitouduttu. Perheeksi-ryhmän toiminnasta ja sisällöstä on tehty **manuaali** ryhmänohjaajille. Perheeksi-ryhmän toteutumista ja arviointia varten perustetaan työryhmä, joka seuraa perheryhmätoimintaa sekä vastaa perheryhmätoiminnan jatkokehittelystä kokemusten pohjalta. Rovaniemen kaupunki on tehnyt yhteistyösopimukset Perheeksi-ryhmätoiminnasta yhteistyökumppaneiden kanssa vuodelle 2016.

3.2.3 Luoteis-Lapin tukisuhdetoiminnan kehittäminen ja Kaizen -kehittämismallin pilotointi lastensuojelun työkaluksi.

Työntekijän vaihtuessa 2015-2016 vuodenvaihteessa käytiin erilliset neuvottelut Muonion, Kittilän, Kolarin ja Pellon kuntien kanssa siitä, kuinka kunnat toivovat jäljellä olevan työpanoksen suuntautuvan. Kuntien yhteinen toive oli päästä tutustumaan Lean-toimintamallin mahdollisuuksiin kehittämistyössä sekä vahvistaa lastensuojelussa erittäin tärkeässä roolissa olevan tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan roolia kunnissa. Kunnat toivoivat hankkeen tukevan uusien tukisuhdetoimijoiden rekrytointia sekä valmennusta ja mielellään luovan kuntiin pysyvän tukirakenteen toiminnalle. Kehittäjäsosiaalityöntekijä veti kahden päivän mittaisen tukisuhdetoimija-valmennuksen Luoteis-Lapissa, josta kunnille valmistui yhdeksän tukihenkilöä/pariskuntaa kotikäyntiä ja mahdollista tukisuhdelasta odottelemaan. Samalla kuntien käyttöön jäi valmennuksessa käytetty ennako- ja välitehtävämateriaali sekä diamateriaali tulevia valmennuksia varten.

Kehittäjäsosiaalityöntekijä Nina Peronius selvitti laajemmin tukisuhdetoiminnan tilannetta Lapissa ja kävi ilmi, että useimmat kunnista toivovat tukea rekrytointiin ja valmennukseen. Kiinnostuneiden kuntien toimijat tapasivat videokokouksessa 25.1.2016 ja päättivät, että Lapin tilannetta kartoitetaan ja lisäksi perustetaan erillinen työtiimi suunnittelemaan Lappiin yhdenmukaisia rekrytointi, haastattelu ja sopimuslomakkeita. Työryhmä kokoontui kolme kertaa lomakkeiden luonnostelun ja parantelun teemalla ja toukokuussa 2016 lähetettiin kaikkiin Lapin kuntiin sähköisesti täytettävän ja/tai tulostettavan lomakesarjan⁴, joka sisälsi seuraavat lomakkeet:

- Yhteydenottopyyntö
- Hakeutumislomake

⁴ Löytyvät www.sosiaalikallega.fi päättyneet hankkeet ja Lasten Kaste

- Haastattelulomake
- Tietopyyntö viranomaiselle
- Vaitiolositoumus
- Tukisuhdesopimus

Lomakesarjan lisäksi työryhmä laati Lapin tukisuhdetoiminnan periaatteet, jotka ovat suuntaviivoina tukisuhdetoimintatyön yhtenäistämiseksi Lapissa sekä erillinen tarkistuslista tukisuhdetoimijoille. Tarkistuslista auttaa tukisuhdetta solmittaessa siihen, että tulee tarkistettua tukisuhteen kannalta oleelliset asiat.

Toinen Luoteis-Lapin toivelistalle noussut asia oli uudenlaisen kehittämistyökalun tuomisen kuntien sosiaalipalvelujen ja erityisesti lastensuojelun kehittämiseen. Lapin keskussairaalassa on jo vuosien ajan kehitetty organisaation eri toimipisteiden palveluja Lean-toimintamallista kehitetyllä Hukkahaavi –työkalulla. Yhteistyössä Lapin sairaanhoitopiirin kehittämissyksikön kanssa tarjosimme Luoteis-Lapin toimijoille kaksipäiväisen Lean-toimintamalliin perustuvan Kaizen - kehittämistyökalupaketin. Koulutuksen tarjosivat Lapin sairaanhoitopiirin kehittämissyksikön työntekijät ja muut kustannukset kattoi Lasten Kaste -hanke. Vastineeksi kuntien työntekijät arvioivat koulutusta ja yhdessä mietittiin sen soveltuvuutta sosiaalipalvelujen kehittämisen työkaluksi⁵. Koulutukseen osallistui kaikkiaan 9 henkilöä.

3.3 Tavoite 2: Lasten ja perheiden kuulemisen ja osallisuuden vahvistamien asiakasprosesseissa ja niiden vaikutusten arvioinnissa

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on jo 2000-luvun alkuajoista lähtien ottanut eri kehittämissprosesseihin ja hankkeisiin mukaan suoraan myös asiakkaita ns. **kehittäjäasiakkaina** sen lisäksi, että tietoa asiakkaiden toiveista ja tarpeista on saatu kuntatyöntekijöiden kautta. Kokemukset ovat olleet hyviä ja niinpä kuntien suhtautuminen kehittäjäasiakkuuteen on Lasten Kasteenkin aikana ollut pääsääntöisesti innostunutta. Kuitenkin kehittäjäasiakkaiden löytäminen ja rekrytoiminen on ollut hidasta ja varsinaisen yhteisen kehittämistoiminnan käynnistyminen hankalaa. Rovaniemelle haettiin aikuisia ja nuoria kehittäjäasiakkaiksi aluksi lehti-ilmoituksella huonolla menestyksellä. Toimintaa jatkettiin siten, että kahteen sijaishuoltoyksikköön päädyttiin perustamaan **asiakaskehittäjäryhmä**. Toinen ryhmä kokoontui kuukausittain Rovaniemellä ja toinen Keminmaassa. Yksittäisiä **kehittäjäasiakkaita** saatiin rekrytoitua vähitellen muutamiin kuntiin. Kehittäjäasiakastoiminnan tärkeyttä on korostettu alusta alkaen kuntakäynneillä ja pilotteja tarkennettaessa. Posken toteuttamassa kehittäjäasiakasfoorumissa ei ollut mukana lastensuojelun kehittäjäasiakkaita, mutta hankkeen työntekijät osallistuivat foorumiin hakien oppia ja tietoa kehittäjäasiakastoiminnasta. Helmikuussa 2015 toteutettiin yhteistyössä Nuorten Ystävien ja MLL:n

⁵ Koulutuksen sisältö ja arviointi ks. www.sosiaalikalleg.fi päättyneet hankkeet ja Lasten Kaste

kanssa lastensuojelupäivä Rovaniemellä. Päivässä oli mukana myös nuori kehittäjäasiakas, joka osallistui muun muassa paneelikeskusteluun.

Prosessimallinnukseen ja kuntakohtaisiin pilotteihin pyrittiin saamaan mukaan kehittäjäasiakkaita. Lastensuojelun prosessimallia sekä Kolpeneen neuropsykiatrisen nuoren kuntoutuspolku- mallia on kommentoitu useita kertoja kehittäjäasiakkaiden toimesta. Kehittäjäasiakkaat eivät ole osallistuneet varsinaisiin mallinnustyöskentelykertoihin, mutta projektikoordinaattori kävi yksittäisten asiakkaiden kanssa lävitse mallia ja toi kommentteja mukaan mallinnustyöskentelyyn. Myös kehittäjäasiakkaiden ryhmän tuottama tieto muun muassa omatyöntekijän roolista huomioitiin mallissa.

Kolpeneen pilotissa edistetään **vanhempien ja perheen osallisuutta** nuoren kuntoutusprosessissa. Kehittäjätyöntekijä osallistui erityislasten vanhempien, ”Leijonaemojen” vertaistapaamiseen ja oli mukana Erityislapset ry:n kehittämispäivässä. Myös Kolpeneen pilotin osalta tehtiin kuntakäynnit Länsi-Pohjaan, jossa aktiivisesti nostettiin esille myös kehittäjäasiakkuus. Oppilaitosyhteistyön kautta avoimuuden tukitoimien ja lastensuojelun työmuotojen arviointiin pyrittiin saamaan tutkimuksia ja opinnäytteitä. Opiskelijoita rohkaistiin keräämään tietoa myös asiakasnäkökulmasta, ei pelkästään työntekijän näkökulmasta. Jokaiseen kuntapilottiin yritettiin liittää edes pienimuotoista kehittäjäasiakastoimintaa.

Erityisesti lasten osallisuutta vahvistettiin kartoittamalla hankkeen loppuvaiheessa opiskelijatyönä Lastensuojelun edunvalvontaa Lapissa. Pilvikki Harju, itsekin lastensuojeluasioissa edunvalvojana toimiva ammattilainen, kartoitti Lapin tilannetta, päivitti edunvalvojien tilanteen sekä tiedotti Lapin kuntien toimijoista tästä lasten oikeudesta kuulemiseen ja osallisuuteen. 11.5.2016 pidettiin Rovaniemellä päivän mittainen työkokous edunvalvonta-asioista.

Lapin puolelta tuettiin vahvasti Kuusamon hankeosiossa käynnistettyä kehittäjäasiakastyötä sekä osallisuusteemoja. Kuusamon toimijat osallistuivat Lapin kehittäjäfoorumeihin, joissa kehittäjäasiakkaat, kuntien työntekijät sekä hanketyöntekijät yhdessä vievät asiakasosallisuusteemaa eteenpäin.

3.4 Tavoite 3: työntekijöiden osaamisen vahvistaminen lasten ja nuorten sekä perheiden kanssa työskentelyssä sekä monitoimijainen verkostoyhteistyö

Lastensuojelun mallinnusprosessin suunnitteluvaiheessa oli selvää, että toimijat tarvitsevat lisää tietoa lainsäädännöstä ja yhdessä toimimisen mahdollisuuksista. Syksyn 2014 aikana toteutettiin **lastensuojelun juridiikka ja moniammatillinen** yhteistyö videokoulutussarja osana osaamisen vahvistamista. Koulutus oli kestoltaan 10 x 2,5 tuntia ja se tarjottiin kaikkiin hankealueen kuntiin, erikoissairaanhoidon ja poliisille. Kouluttajina ja keskustelun alustajina toimivat Rovaniemen

hallinto-oikeudessa pitkään aiemmassa työssään toiminut lakimies Kaisa Post ja vanhempi rikostutkija Mikko Halme Lapin poliisilaitokselta. Osallistujamäärät vaihtelivat sadan kahta puolta/kerta.

Lastensuojelun menetelmäosaamisen tarpeeseen on vastattu kevään ja syksyn 2015 aikana **TLP-kouluttajakoulutuksen** (Toimiva lapsi ja perhe) kautta, joka toteutettiin Kemijärvellä. **ART-menetelmää** (aggressionhallinta) opittiin Tervolassa ja Keminmaalla. Molemmilla työmenetelmillä haluttiin vahvistaa osaamista erityisesti varhaisen tuen vaiheessa sekä avoimuuden työssä. Menetelmiä on hyödynnetty myös mallinnustyöskentelyssä. Menetelmäoppimisesta on kerätty koulutuspalautte ja osaajat ovat ilmoittaneet yhteystietonsa Posken keräämään **menetelmäosaajapankkiin**⁶.

Poliisien ja sosiaalityöntekijöiden **verkostotapaamisessa** 22.1.2015 Keminmaassa pohdittiin sosiaalihuoltolain mukanaan tuomia muutoksia yhteiseen työskentelyyn ja muun muassa ilmoituskäytänteisiin. Moniammatillista yhteistyötä poliisin kanssa on kehitetty hankkeessa myös muun muassa elokuussa 2015 käyttöönotetulla **sähköisellä lastensuojeluilmoituksella**⁷, **edunvalvontaverkoston** tapaamisilla sekä lastensuojelun ja rikosprosessin **edunvalvojan pankin**⁸ perustamisella. Pankkiin saatiin hankkeen aikana yhteensä 13 edunvalvojana toimivan ammattilaisen esittelyt ja yhteystiedot sekä kootusti esillä erilaista materiaalia ja lomakkeita edunvalvonnasta.

Erytesesti Rovaniemen varhaisen tuen kehittämisen tueksi hankkeessa järjestettiin yksi koulutusprosessi MLL:n toimintamallin mukaiseen Vahvuutta vanhemmuuteen - perheryhmäohjaajaksi, joka suunnattiin kaikille Lasten Kaste -hankekunnille. Lisäksi Rovaniemellä vahvistettiin käytöshäiriöisten lasten kanssa työskentelevien työntekijöiden osaamista järjestämällä **lhmeelliset vuodet -vanhempainryhmä** ohjaajakoulutusta moniammatillisesti kesäkuussa 2015. Rovaniemen on lisäksi kartoitettu lasten ja perheiden palveluissa olevia **menetelmäosaajia** sekä eri **ryhmätyömenetelmien** **osaajia**.

Lasten Kaste hanke pyrki koko ajan aktiiviseen **yhteistyöhön alueen oppilaitosten** kanssa. Lapin Yliopistossa toimi ja jäi elämään 12-14:sta opiskelijasta koostuva opinnäytetyöryhmä lastensuojelun teemoista ja osa opinnäytteistä tulee liittymään suoraan hankkeeseen. Myös Lapin ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijalta sekä terveydenhoitajaopiskelijalta on valmistunut opinnäytetyöt hankkeen kehittämistoimien tiimoilta. Lapin yliopiston Sosiaalityön opiskelijoita on ollut hankkeessa myös **käytännön opetusjaksolla**. Lasten Kaste -hankkeen projektikoordinaattori ja kehittäjäsosiaalityöntekijä ovat osallistuneet Lapin yliopiston, Lapin Ammattikorkeakoulun ja Posken yhteisiin **Sociopolis-seminaareihin**.

⁶ Menetelmät & osaajat -sivu löytyy osoitteesta www.sosiaalikallega.fi

⁷ Löytyy osoitteesta www.virtu.fi/ammattilaiset

⁸ Edunvalvojat löytyvät osoitteesta www.sosiaalikallega.fi, menetelmät & osaajat -sivulta.

Kehittäjäsosiaalityöntekijä ja projektikoordinaattori ovat toimineet **verkkokonsultteina** lastensuojelukysymyksissä sekä heille avattiin videokonsultaatiomahdollisuus ammattilaisille. Samanlainen **videokonsultoinnin** mahdollisuus hankkeessa avattiin aiemmin sekä kuntalaisille että asiakkaille psykologille lasten- ja nuorten asioissa sekä lastensuojelukysymyksissä lakimiehelle. Työntekijä varaa sähköisesti nähtävillä olevaan kalenteriin tunnin viikossa, jonka häneltä voi varata videopuhelua varten. Konsultaation käyttö alkoi verkkaisesti ja mainontaan panostamalla saatiin ensimmäiset konsultaatiovaraukset kesällä 2015. Syksyn ja talven mittaan toiminta vilkastui ja kyseinen palvelu alkoi löytää paikkansa nopeana ja helppona ammattilaiskonsultaatiomahdollisuutena.

Hankkeessa on työstetty talvikautena 2015-2016 aikana hyvin voimakkaasti **Lapin alueen perheiden palveluiden kokonaisuutta** osana Lapin sote-valmistelua. Työryhmätyöskentelyä ovat vetäneet työryhmiin nimetyt puheenjohtajat ja koordinoijat vaiheistetun aikataulun ja ohjeiden mukaisesti. Perheiden palvelut työryhmän koordinoijana on toiminut Lasten Kasteen projektikoordinaattori Seija Saalismaa ja vuoden 2016 puolella kehittäjäsosiaalityöntekijä Virpi Filppa. Jokaiselle työryhmälle on perustettu oma sähköinen työskentelytila, jonne tallennetaan kaikki materiaali ja joka on avoin kaikille kiinnostuneille⁹. Työskentelyn tavoitteena on ollut luoda asiakaslähtöiset ja yhdenvertaiset integroidut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuudet Lapin sairaanhoitopiirin alueelle. Työskentely on lähtenyt liikkeelle palvelukokonaisuuden/asiakasprosessin sisällöllisestä määrittelystä ja taustatietojen keruusta. Raportti perheiden palveluiden palvelukokonaisuuden nykytilasta valmistui joulukuussa 2015 ja esitys uudenmuotoiseksi palvelumalliksi kesäkuussa 2016¹⁰.

Moniammatilliseen toimintatapaan ja yhteistyön tekemisen mallin kehittämiseen panostettiin hankkeen aikana monin eri tavoin. Yhteistyökokouksia järjestettiin eri toimijoiden ja teemojen kesken runsaasti ja pyrittiin saamaan säännölliset yhteistyökokoukset osaksi normaalia työtä. Yhteistyökokouksia järjestettiin muun muassa perheneuvolatyötä tekevien kesken, poliisien ja sosiaalityöntekijöiden kesken, lasten seksuaalirikos- ja pahoinpitelyteeman ympärille, lasten edunvalvontateeman ympärille, sekä lisäksi järjestettiin seudullisia lastensuojelun sosiaalityöntekijätapaamisia. Jatkokauteen suunniteltuja uuden sosiaalihuoltolakiin liittyviä yhteistyön käytäntöihin ja lainmukaiseen tiedonvaihtoon liittyvää koulutusta ei tehty resurssien vähyyden vuoksi Lasten Kaste –hankkeen toimesta vaan se toteutettiin toisen Kastehankkeen toimenpiteenä

⁹ <https://uula.ersm.fi/> tunnus: sotevalmistelu, salasana: sote2015

¹⁰ Löytyvät www.sosiaalikallega.fi Päättyneet hankkeet ja Lasten Kaste

4 PROJEKTIN YHTEYS KASTE-OHJELMAAN

Hankkeessa on huomioitu hyvien käytänteiden jakaminen Kaste-toimijoiden kesken yhdessä sovitulla tavalla. Yhteistyötä Kaste-toimijoiden kesken koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Pohjois-Suomen Lasten Kaste -hankkeen Kaste-yhteistyöstä ja muusta valtakunnallisesta yhteistyöstä on vastannut projektin johtaja. Osa yhteistyöstä on toteutettu Posken kehittämisjohtajan sekä kehittäispäällikön tehtävien puitteissa. Kehitysjohtaja on pitänyt muun muassa Kasteen Pohjois-Suomen aluejohtoryhmän tietoisena projektin etenemisestä.

THL:n Kasteohjelman osa-alueiden henkilöstöön on pidetty yhteyttä tarvittaessa lähinnä sähköpostiviestein. Projektikoordinaattori ja myöhemmin hankejohtaja on lisännyt projektin sekä sen kehittämistuloksia Innokylälustalle. **Innokylä** toimii niin osakokonaisuuksien sisäisenä kuin kansallisten hankkeiden välisen yhteistyön tukena.

Liite 1: selvitys hanketoimijoiden osallistumisista tapahtumiin, koulutuksiin ja tilaisuuksiin

- 8.-9.4.2014 Lasten Kaste avausseminaari ja yhdyshenkilöpäivä/Ojaniemi ja Saalismaa
- 29.4.2014 Sociopolis, Rovaniemi / Ojaniemi ja Saalismaa
- 13.5.2014 STM:n ohjaustilaisuus Helsingissä /Ylikangas ja Saalismaa
- 9.-10.6.2014 Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuspäivät Inarissa / Ojaniemi
- 18.-19.9.2014 Sociopolis, Rovaniemi / Tyvitalo, Ojaniemi, Saalismaa
- 27.8.2014 Osaamiskeskuspäivät Lappeenrannassa /Ojaniemi ja Saalismaa
- 18.-19.9.2014 Väkiältäfoorumi Mikkelissä/Saalismaa
- 23.9.2014 Vahvuutta Vanhemmuuteen- perheverkostopäivä Rovaniemellä / Karvonen
- 30.10.2014 Tuelvaisuus tehdään tänään – hankeseminaari Oulussa / Saalismaa
- 2-10/2015 Lapsen haastattelu rikosprosessissa/Saalismaa
- 4.2.2015 Viestintäkoulutus, Oulu/Saalismaa
- 11.3.2015 Marak-koulutus, Kemi/Saalismaa
- 18-19.3. ja 22-23.4 Edunvalvonta lastensuojelussa ja rikosprosessissa koulutus/Ojaniemi ja Saalismaa
- 14.4.2015 Osallisuusseminaari Rovaniemellä /Ojaniemi ja Saalismaa
- 21.4.2015 Sociopolis, Rovaniemi / Ojaniemi ja Saalismaa
- 26.-27.8.2015 Osaamiskeskuspäivät Tampereella/ Karvonen, Ruokanen, Saalismaa, Ojaniemi
- 3.-4.9.2015 Sosiaalipäivystyspäivät Kouvolassa /Saalismaa
- 25.9.2015 Lastensuojelun dokumentaatio, videoyhteys Oulusta kaikkiin Lapin kuntiin
- 30.9.-1.10.2015 Poske-päivät Rovaniemellä/ Karvonen, Ruokanen, Saalismaa
- 3.-4.11.2015 Lasten Kaste osaohjelman valtakunnallinen loppuseminaari Tampereelle / Karvonen ja Ruokanen
- 6.11.2015 Puheesta Tekoihin, Helsinki / Saalismaa
- 19.-20.11.2015 Lasten Kaste arvointiseminaari Rokualla / Karvonen, Ruokanen, Peronius
- 24.11.2015 Lapsen kaltoinkohtelu Oulussa / Saalismaa

Liite 2: Selvitys hankkeessa toteutetusta koulutuksesta Lapissa

Lasten Kaste avausseminaari 8.4.2014

Lasten Kaste yhdyshenkilöpäivä 9.4.2014

Lastensuojelun juridiikka ja viranomaisyhteistyö, videokoulutussarja

TLP, 3-10/2015 Kemijärvi

Motivoiva työtapo, videokoulutussarja 8-10/2015

Pohjois-Suomen lastensuojelupäivä, "Lasten ja nuorten osallisuus lastensuojelussa ja kiintymyssuhteiden merkitys", Rovaniemi 24.2.2015

Lasten Kaste yhdyshenkilöpäivä, Rovaniemi, 25.2.2015

ART-koulutus, Tervola 17-18.3.2015

Häke-yhteistyökokous, Oulu, puheenvuoro 19.5.2015

Lasten Kaste yhdyshenkilöpäivä + edunvalvonnan työkokous, Rovaniemi 22.5.2015

Kiireellisuuden arviointi, Kemi 28.5.2015

Ihmeelliset vuodet - vanhempainryhmä ohjaaja koulutus, Rovaniemi, 6/2015

"Jöröjukasta supersankariksi", Kemi, 4.9.2015

Lapsiin kohdistuva väkivalta ja hyväksikäyttö, moniammatilliset toimintamallit, Kemi, 8.9.2015

Sosiaaliturvan syyspäivät, Ylläs, projektikoordinaattorin puheenvuoro, 10.9.2015

ART-koulutuksen seurantapäivä, Keminmaa, 15.9.2015

Lasten Kaste yhdyshenkilöpäivä 15.12.2015

Kaizen -kehittämistyökalu Luoteis-Lappiin 20.1.2016 Kittilä ja 3.2.2016 Kolari

Tukisuhdevalmennus Luoteis-Lapissa 20.2.2016 Kolari ja 27.2.2016 Kittilä

Lasten edunvalvonta Lapissa –työkokous 11.5.2016 Rovaniemellä

Vuorovaikutusiltapäivät 2. ja 3.6.2016 Rovaniemellä ja Kemissä (koordinaatiohanke)

Liite 3: Päätös asiantuntijaryhmästä Lasten Kaste -hankkeeseen.

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Lapin toimintayksikkö**VIRANHALTIJAPÄÄTÖS****30.4.2014****Asiantuntijaryhmän nimeäminen Pohjois-Suomen Lasten Kaste – hankkeen Lapin ja Kuusamon toiminnalliseen osioon****Päätös**

Pohjois-Suomen Lasten Kaste – hankkeen Lapin ja Kuusamon toiminnalliseen osioon perustetaan hankesuunnitelman mukaisesti lastensuojelun asiantuntijaryhmä ajalle 1.4.2014- 31.1.2016

Asiantuntijatehtävät

- Hankkeen yhdyshenkilönä toimiminen omassa kunnassa
- Alueellisen lastensuojeluntarpeen selvitysmallin työstäminen
- Mallin kokeileminen ja arviointi
- Mallin juurruttaminen
- Menetelmäkoulutuksien koordinointi omassa kunnassa

Asiantuntijaryhmään kutsutaan liitteessä mainitut kuntien ja kuntayhtymien lasten ja nuorten palveluiden työntekijät. Työkokouksissa tarjotaan ruokailu ja asiantuntijaryhmän jäsenille maksetaan työkokouksiin osallistumisesta syntyvät majoitus- ja matkakulut KVTES:n mukaisesti.

Kaisa Kostamo-Pääkkö
kehitysjohtaja

Täytäntöönpano

Asiantuntijaryhmän jäsenet
Palkanlaskenta

Lasten Kasteen Lapin ja Kuusamon toiminnallisen osakokonaisuuden asiantuntijaryhmän jäseniksi pyydetään seuraavat lastensuojelun asiantuntijat

Sosiaalityön johtaja Anurag Lehtonen Inari
Johtava sosiaalityöntekijät Marika Lassila aikuissosiaalityö ja
sosiaalityöntekijä Nina Matinlassi Kemi
Perhetyöntekijä Ulla Kaisanlahti Kemijärvi
Sosiaalityöntekijä Päivi Parpala Keminmaa
Sosiaalityöntekijä Maarit Kumpula Kolari
Johtava sosiaalityöntekijä Paula Lauhamaa Kittilä
Sosiaaliohjaaja Päivi Vuollo-Uusisalmi Muonio
Sosiaalityöntekijä Merja Saukkoriipi Pello
Sosiaalityöntekijä Elsi Taivalkoski Posio
Sosiaalityöntekijä Jenny Takkinen Ranua
Lastensuojelun johtaja Kaisa-Maria Rantajärvi Rovaniemi
Perhetyöntekijä Tuija Vuorela Salla
Sosiaalityöntekijä Raija Kumpula Sodankylä
Sosiaalityöntekijä Esa Jääskö Tervola
Sosiaalityöntekijä Johanna Majala Tornio
Sosiaalityöntekijä Linda Järvensivu Utsjoki
Sosiaalityöntekijä Anu Tirroniemi Ylitornio

Liite 4: Päätös kehittäjäasiakkaista Lasten Kaste -hankkeessa.

Kehittäjäasiakastoiminnan palkkiot ja matkakorvaukset

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa palveluiden kehittämistyössä asiantuntijoina toimiville kehittäjäasiakkaille maksetaan asiantuntijapalkkioita seuraavasti:

1. Työryhmään työskentelyyn osallistuminen 1-2 tuntia 30€/kerta (kehittäjäasiakastoiminnan kehittämisryhmä, hankkeiden kehittämistehtäviin liittyvät ryhmät ja omien palvelukokemusten kertominen ryhmässä tai kehittäjäasiakastoiminasta kertominen)
2. Muut vaativat koulutus- ja muut asiantuntijatehtävät 60€/kerta (tehtävä vaatii ennalta valmistautumista)

Asiantuntijapalkkion maksamisen edellytyksenä on, että kehittäjäasiakkaan kanssa on edeltä käsin tehty joko suullinen tai kirjallinen sopimus (liitteenä).

3. 1-2 päivän työkokouksiin ja kehittäjäfoorumiin osallistujille maksetaan matkat ja yöpymiset ja kokousruokailut

Rovaniemi 14.5.2014

Kaisa Kostamo-Pääkkö
kehitysjohtaja